

Лисенко, Микола. Биківнянські могили застерігають : [громадськість стурбована виконанням проєкту про розбудову Биківнянського заповідника] // Урядовий кур'єр. - 2013. - 17 трав. (№ 86). - С. 3 : фото.□

Биківнянські могили застерігають

Микола ЛИСЕНКО,
дослідник Биківнянської трагедії

Найбільшим віднайденим до цього часу в Україні захороненням жертв

комуністичного терору є Биківнянські могили під Києвом, де покояться до 100 тисяч так званих ворогів народу. Протягом піввіку цей злочин приховувався від народу, і тільки наприкінці 1980-х під тиском громадськості рештки розстріляних, що валялися в лісі (близько 7 тисяч), було зібрано у велику могилу. Вона була належним чином оформлена з написом, що в ній поховані жертви німецько-фашистських загарбників, і відкрита напівтаємно шостого травня 1988 року. Однак ситуація в Україні складалася так, що тільки четверта урядова комісія була змушена прийняти правильне

рішення, і вже через рік
брехливий напис було збито.

Починаючи з 1988 року активісти
товариства «Меморіал» та інших
громадських організацій щороку у
травні проводять на цій могилі
поминальні мітинги. Нині це буде
вже 26-й раз.

Першочергові заходи з
облаштування Биківнянських могил
були проведені у 1994 році, а
2001-го тут створено державний

заповідник, якому згодом надано статус національного. Нарешті було розроблено і затверджено проєкт цього заповідника.

Головними спорудами заповідника мають бути центральна могила, пам'ятник-меморіал загиблим, храм із дзвіницею, музей. На жаль, широкого публічного обговорення проєкту не проводилося.

Громадяни і наполегливі дослідники Биківнянської трагедії на звалищі решток заритих колись тут трупів знаходили і речі польського походження. Адже

свідки розповідали, що на станції «Дарниця» взимку 1939–1940 рр. кілька днів стояв ешелон з польськими військовими, який потім зник. Почалось дослідження і польського сліду в Биківні.

У 1990 році громадянський обов'язок змусив мене поїхати у Варшаву, де я довів прокурору Яцеку Вільгуру, що у Биківнянському лісі під Києвом 1940 року було поховано близько п'яти тисяч польських військових, розстріляних НКВС. З тих пір почалося двадцятирічне складне

дослідження цього болючого питання і польською державою. Підтверджено, що у Биківні поховано 4,5 тисячі польських вояків, які у пошуках порятунку здалися у полон Червоній армії восени 1939 року.

Комплексний проєкт поєднання української і польської частин Биківнянського меморіалу завершено торік під керівництвом архітектора Лариси Скорик. Меморіал «Четверта Польська Катинь» урочисто відкрито 21.09.2012 року у присутності

президентів Польщі Б.
Коморовського і України В.
Януковича. Українська
громадськість позитивно
сприйняла концепцію вирішення
болючих питань українського і
польського народів у
Биківнянському заповіднику.
Однак при реалізації цих проєктів
зроблено, на наш погляд,
недостатньо. Наприклад,
зруйновано існуючу українську
могилу, збудовану у 1987–1988
роках, перед якою 25 років
збиралися і молилися діти і онуки
репресованих, тисячі небайдужих
людей. Територія перед решткою
могили забудована, збиратися

людям ніде. Площу «зеленого паркану» закладено польськими плитами. Ніяких пам'яток про десятки тисяч похованих там українців поки що немає.

Незважаючи на запевнення керівництва держави про розбудову Биківнянського заповідника згідно із затвердженим проєктом, фінансування робіт на 2013 рік досі немає. Громадськість цим стурбована і хоче знати, коли ж урешті-решт постане у Биківнянському лісі Величний

Меморіал як Святиня Вічної
Пам'яті мільйонів українців, жертв
кривавих режимів двадцятого
століття.

Биківнянські та подібні їм могили
по всій Україні застерігають, щоб у
майбутньому не повторилося те,
що було у минулому. Цього року
вшанування безневинно убієнних
на поминальному мітингу в Биківні
пройде 19 травня.